

1. Introducere

1.1 Teoria

Investiția internațională este capitalul investit/deplasat dintr-o țară în alta. Mai multe teorii încearcă să explice această activitate, ținând cont în primul rând de specificul *direct* al acestor investiții – i.e. investiții direct productive sau direct în economia reală/industrie. O primă teorie astfel de amintit aici este aceea după care capitalul și munca se „caută reciproc” și în spațiul dintre națiuni, precum în cel național, în calitate de factori de producție. Față de resursele naturale și chiar față de forța de muncă, capitalul beneficiază și de un plus de mobilitate națională și internațională (Markusen, JR & Venables 1995) – i.e. ca un fel de „neutralitate micro-macro”.

O altă teorie este ceva mai veche și chiar rezultă, la rândul ei, din altă importantă teorie de origine clasică-neoclasică – i.e. *teoria comerțului internațional*, în varianta neoclasică numită „Modelul HOS”, după numele lui Ely Heckscher, Bertil Ohlin și Paul Samuelson. Este vorba, în această altă teorie, despre contextul macroeconomic care face capitalul mai ieftin pentru unele țări, astfel gata a fi exportat în alte țări – i.e. unde capitalul rămâne mai scump și căutat pentru nevoile dezvoltării, vezi Helpman, E & Krugman, P(1985) și Iancu(1983). Tot asociată teoriei comerțului internațional – i.e. promotoare a conceptului de *avantaj comparativ*, respectiv al economiilor naționale, unele față de altele – teoria neoclasică de față a ISD aduce *avantajul competitiv*, al firmelor direct concurente pe piața internațională, din mai multe variante de asociere a acestor avantaje urmând să rezulte direcția și sensul fluxurilor internaționale de capital (Mucchielli 1997).

O a treia teorie preferă să se concentreze pe un spațiu mai redus, cu o vedere ceva mai detaliată: produsul individual, de facto piața sau segmentul de piață propriu acestuia, chiar *ciclul de viață* a produsului pe propria piață, respectiv în preferințele consumatorului. Produsul „se naște”, odată cu propriul segment de piață, după care cererea-oferta proprii avansează, ocupă un loc în spațiul pieței autohtone, în fine,

1. Introduction

1.1. The theory

The *international investment* is made by capital invested / moving from one country to another. Several theories do try to explain such capital movements between countries here also considering the *direct* investment as directly involved in the real economy – i.e. industrial productions. A basic production related theory so sees the capital as a production factor that is supposed to „search” for the other factors – e.g. natural resources and even labour – in the production development order, basing on its plus in mobility against them and in both macroeconomic and international (other) areas (Markusen, JR & Venables 1995) – i.e. so in a kind of macro-micro „neutrality” for economics. An older theory – i.e. that results from another large theory that is the *international trade* theory¹ – sees the same phenomenon as resulting from the macroeconomic context in which capital becomes cheaper for some countries and so ready to be exported and circumstances like the lacks/empty spaces in the international market’s specific competition and other countries in need for development come to sustain it². Once this theory relates to the international trade one, it takes over from the *comparative advantage*(i.e. of the countries) and here adds correspondingly the *competitive advantage* (of firms/ Mucchielli 1997). A third theory prefers a narrower space to focus on and a more detailed view: the individual product becoming a market good and getting its *life cycle* in consumption and consumers’ preference – the good is first „born”, then its demand-supply might rise, then it goes to reach a part of the domestic market space and even goes to exportation. But such an „increasing” story will meet its later „decay” – i.e. when the same good’s industry goes to exportation, instead of the good itself for its consumption, as previously (Vernon 1979). Going further on, entire industries are

---

¹ i.e. its later HOS Model, see Ely Heckscher’s, Bertil Ohlin’s and Paul Samuelson’s variants.

² Helpman, E. & Krugman, P. (1985), Iancu (1983).

promovează și la export. O poveste a „creșterii”, după care, în timp, urmează inevitabil și „decăderea” – i.e. în care, la export, în locul bunului de consum, va merge însăși producția sa (Vernon 1979). Mai departe chiar, întregi industrii pot fi observate migrând dintr-o țară în țări vecine – i.e. de obicei nu prea departe, ca în splendida metaforă a lui Ozawa (1992) cu „zborul găștelor”.

Altă teorie preferă, în locul ciclului de viață al produsului, un altul nu mult diferit, de astădată revenind firmei individuale (Dunning 1995; Horst 1972) – i.e. de fapt, această „nouă” teorie dă replica nu numai celei a ciclului de viață al produsului/bunului, ci și celei neoclasice, asociată teoriei comerțului internațional prin deplasarea accentului asupra ISD dinspre *macro* spre *micro*. Firma, în evoluția ei, își apropiază condițiile/capabilitățile proprii investitorului internațional. Iar de la această teorie – i.e. fără a mai intra și în alte detalii – alți autori preferă concentrarea pe companiile multinaționale, ca o adevărată „nouă” zonă de interes internațional și chiar dincolo de economie¹ – i.e. pe lângă polemica *macro-micro* asupra investițiilor internaționale, avem aici o nouă situație, cea după care țărilor-stat, subiecte de drept și interes internațional, le este tot mai greu să o controleze.

Aceste teorii asupra ISD fac nu numai o listă, ci și un anume peisaj contradictoriu, în același timp, ca și o multiplicare a referințelor/pretinsele surse ale ISD. Iar aici poate reveni și teoria noastră – i.e. una dintre atâtea câte sunt, una pe lângă celelalte. Investițiile internaționale directe sunt, în ce ne privește pe noi, făcute de națiunile lumii și primite/recepționate de națiunile lumii – i.e. într-una și aceeași investiție de capital niciodată una și aceeași națiune nu apare concomitent ca investitor și primitor. Țările – i.e. economiile naționale – sunt și *subiecte* ale tranzacțiilor investiționale, iar capitalul vehiculat este *obiectul* fiecărei tranzacții în parte. Ca și pentru fiecare țară în parte, și pe ansamblul mondial capitalul este văzut concomitent ca intrări (ISD) și ieșiri (IDS) pentru, respectiv, țări primitoare și țări investitoare. Analitic vorbind, teoria noastră mai păstrează ceva în comun cu teoria neoclastică – i.e. cu macroeconomia și cu capitalul exportat de acolo de unde el devenea mai ieftin –, dar se desparte de optica bunului individual, ca și de aceea a firmelor, inclusiv cele multinaționale. Ne despărțim și de aparenta diversitate a surselor de capital, sugerată de varietatea teoriilor, păstrând de aici numai calitatea dublă de investitor internațional și de primitor de (alte) investiții pe care o poate păstra oricare țară. În locul presupusei

---

¹ Broaden (1999), Buckley, PJ & Casson (1976), Ethier, WJ (1986), Helpman, E (1984), Muchieli (1985, 1991, 1992, 1997), Lall (1977).

observed to migrate to neighbouring countries, as in the splendid metaphor of „goose flying” – i.e. migrating industries do not usually go too far in the geographical area, but stops in the country’s neighbourhood (Ozawa 1992).

Another theory prefers, instead of individual goods, to focus the international investment story on a similar life-cycle, the one of the individual firm (Dunning 1995; Horst 1972) – i.e. this way responding not only to the good’s life cycle theory but equally to the previous one related to international trade, here by making the *investment* a rather *micro-* than *macro-*economic related issue. The firm, in its evolution, might acquire necessary conditions that make it an international investor. Other theories go on the same way observing multinationals as a real international zone of interests and forces that gets distinct from the one of States and so means something more than economic-related¹ – i.e. the polemic that here comes, besides the „micro versus macro” one, is the one of country-States being or not able to control such a process.

The theories on international direct investments so make not only a long list, but a contradictory landscape at the same, plus their references naturally multiply. Then, here comes our own theory in context that might be just one more one. International direct investments are made, once more, by individual countries that invest and the ones that receive the same capital invested – i.e. never the same country on both sides admitted. So, countries are *subjects* of investment transactions and the capital invested is the *object* of these. World-wide, the same capital invested is to be found on both entries (FDI²) – i.e. for recipient countries – and issues (DIA³) – i.e. for investor countries. Except for here admitting that capital might be exported from the country where it is cheaper, good-product- and firm-related arguments here are skipped – i.e. together with particularities and varieties that they suggest about; such a variety might here remain beyond that each country is admitted to be concomitantly both an investor (capital issuer) and an investment(capital) recipient -- and instead, the same capital is viewed as homogenous and fluid stuff able to flow across the international area. Moreover, it is a world-belonging issue that is claimed/called by the country-subjects for their transactions between and each individual capital amount according to corresponding transaction’s size.

Last, but not least, and in the same context of variety against homogeneity of capital, this last will be one of two kinds: (i) *cooperation capital(Ccp)*, that is investment made now for its return expected after a

---

¹ Broaden (1999), Buckley, PJ & Casson(1976), Ethier, WJ (1986), Helpman, E (1984), Muchieli (1985, 1991, 1992, 1997), Lall (1977).

² *Foreign direct investments.*

³ *Direct investments abroad.*

varietăți a capitalului internațional, preferăm, dimpotrivă, o ipotetică *omogenitate*, asociată chiar fluidității și mobilității internaționale. Capitalul mai este văzut de noi ca (ipotetic) aparținând ansamblului mondial, de unde se distribuie țărilor individuale după nevoia unor tranzacții specifice, de „talii” tot atât specifice.

Nu în ultimul rând și încă o dată de partea opoziției varietate-omogenitate ale capitalului, acesta din urmă – i.e. propriu-zis tranzacțiile de capital – se reclamă ca de două categorii diferite: (i) *capitalul de cooperare (Ccp)*, ca investițiile făcute în perspectiva unei reveniri ulterioare așteptate a capitalului investit acolo (în țara) de unde a plecat inițial – i.e. revenirea ulterioară a capitalului, de unde fusese investit, poate fi legată de perioadele de amortizare-recuperare, o caracteristică unică a capitalului, față de ceilalți factori de producție; (ii) *fluxurile de lung parcurs (Flp)*: le-am numit astfel după relația investitorilor cu „Lumea a Treia”, dar vorbim în realitate de ceva diferențe față de Ccp: (a) sunt fluxuri între țări din regiuni diferite ale lumii; (b) tranzacțiile nu (mai) apar odată cu perspectiva întoarcerii – i.e. deși un astfel de retur poate totuși avea loc în fapt, tot ca o capacitate de tip conceptual a capitalului; (c) volumul acestor tranzacții este de principiu mai ridicat (odată chiar cu distanța de mișcare mai mare) în special față de capitalurile vehiculate între țări vecine sau din aceeași regiune. În schimb, Ccp apare mai complex decât Lwf prin aceea că se regăsește și la nivelul regiunii (între țări vecine), ca fluxuri „scurte”, dar și ca fluxuri la fel de lungi ca și Flp, păstrându-și însă propriile caracteristici -- i.e. în primul rând, perspectiva reîntoarcerii pe aceeași direcție geografică.

1.2. Modelul

Revedem cele două părți ale modelului în Andrei & Andrei (2021b, pp. 45-46; 193-233):

1/ modelul **binar**: *investițiile străine directe* (ISD+/intrările de capital), versus *investițiile directe în străinătate* (IDS-/ieșirile de capital), ambele de partea țărilor individuale;

2/ modelul **unitar**: *capitalul de cooperare/Ccp* și/versus *fluxurile de lung parcurs/Flp*, *rulajul/deverul/Dv*, toate acestea în valori-modul (+) și tot de partea țărilor individuale.

Iar acum, în detaliu, în cele ce urmează.

1.2.1. Modelul binar

Acesta poate fi, la rândul lui, detaliat/ subîmpărțit după cele două ipostaze, (A) statică și (B) dinamică¹.

---

¹ Vezi Anexa 1.

while – i.e. that might be a capital specific, viewing its medium-long term work due to capital goods’ lifetime and capital amortization periods – and (ii) *long-way flows (Lwf)* that are and make the investments in/to the so-called „Third World”, basically for the last’s development specific needs. Ccp is more complex than Lwf by working on both short & long distances – i.e. between countries in the same region, as well as between regions and areas not too close to one-another. Lwf, in their turn, get different from Ccp by: (a) always flowing between regions and areas that stay far from each-other, (b) not expecting capital returns – i.e. as much as they result from the capital that is cheaper in the capital exporter country – and (c) usually being larger individual amounts traded than are the Ccp cases and especially the ones within the region/between neighbouring countries. However, capital equally disposes of the capability of turning from Lwf to Ccp and conversely in various circumstances.

1.2. The model

See the two parts of our model (Andrei & Andrei 2019, 2021):

1/the **binary** model: *foreign direct investments /FDI (+/capital entries)*, versus *direct investments abroad /DIA(-/capital issues)*, both related to individual world countries;

2/the **unitary** model: *cooperation capital(s)/Ccp, long-way flows/Lwf, capital turnover/Tv* – all in module numbers (+) and related to individual countries, as well.

And then, let us take both these in detail.

1.2.1. The binary model

This is to be deepened by two hypostases: (A) the *static* and (B) the *dynamic* ones¹.

1.2.1.1. The static hypostasis

This is the following:

$$\sum FDI_i (i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m) = \sum DIA_i (i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m)$$

making then:

$$\sum FDI_{stckBalij} (i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m) = 0$$

---

¹ See also Annex 1.

1.2.1.1. Ipostaza statică

Aceasta înseamnă:

$$\Sigma ISDi (i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m) = \Sigma IDSi(i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m)$$

echivalentă cu:

$$\Sigma BalStcISD ij(i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m) = 0$$

pentru *fluxuri mondiale* (tranzacții cumulate de ISD și/sau IDS până la un an¹)/*stocuri mondiale* (tranzacții cumulate de ISD și/sau IDS pe mai mulți ani), pentru care:

$$BalStcISD ij(i=1 \rightarrow n; j=1 \rightarrow m) \neq 0$$

este ceea ce numim *balanța stocurilor ISD* ale țării individuale *i*, adică $ISDi - IDSi$, în contextul cumulării stocurilor ISD&IDS ale tuturor perioadelor (anilor) până la anul *j* și/sau numai în anul *j*, ca ultimă perioadă considerată. Modelul dispunând de această capacitate teoretică, în practică ne vom referi la întreg intervalul 1990-2015 pentru a trage concluzia asupra unei perioade relevante (un sfert de secol) pentru istoria economiei mondiale.

Studiile noastre precedente (Andrei & Andrei 2021b) revin cu aplicațiile enumerate în Diagrama 1 pe baza formulelor de mai sus ale celor două modele.

Diagrama 1

Aplicațiile modelului 1

A1/	clasificarea țărilor după nivelul stocurilor ISD&IDS
A2/	țările dominante, după nivelul ISD&IDS, versus restul țărilor lumii
A3/	țări individuale și/ versus regiunile lumii
A4/	tipuri de regiuni ale lumii, după comportamentul ISD și al IDS
A5/	comportamentul de tip ISD&ISD al țărilor lumii pe termen lung
A6/	definirea fluxurilor internaționale de capital după formulele modelului 2 (vezi pct. 2, mai jos) și identificarea tronsoanelor/secțiunilor capitalului mondial (vezi și Diagrama 2)

¹ Precizăm că conceptul de *flux* are în această lucrare nu numai sensul de capital investit în perioade de până la un an – i.e. pentru mai mult de un an vorbim deja de *stoc* de capital –, ci și pe acela al unei direcții geografice anume a unor capitaluri pe ansamblul mondial – i.e. între o țară și alta etc. Vom întâlni și această înțelegere a conceptului de flux pe parcursul lucrării.